

Tammisunnuntain juhla kokosi kaksisataa vierasta Vaasan kaupungintalolle

Juhlapuheen piti oikeusministeri Anna-Maja Henriksson

Pohjanmaan Maanpuolustuskillan järjestämä Tammisunnuntainjuhla aloitettiin Kasarmintorin Perinnepuurilla, jossa killan puheenjohtaja professori Ilkka Virtanen ja sotaveteraaninsektio-toimikunnan puheenjohtaja Per-Erik Fant laskivat seppeleen maanpuolustustyölle. Perinteiseen tapaan tilaisuuteen osallistui myös yli kaksikymmentä alueen sotaveteraani- ja maanpuolustusjärjestöä lippunsa kera, joita johti killan jäsen Raimo Havusela Suomen lippua kantaen.

Vaasan kaupungintalossa pidetyn maanpuolustusjuhlan aluksi Laivaston soittokunta esitti musiikkikommentarjakapteeni Timo Kotilaisen johdolla Jääkärien marssin, josta monet sanovat sen olevan maailman upein marssi. Näkemys, johon on helppo yhtyä. Juhlaan saapuneet runsaat kaksisataa vierasta saivat nauttia monipuolisesta ohjelmasta.

Juhlan tervehdysosoitukseen killan puheenjohtaja Ilkka Virtanen palautti mieleen jatkosodan ratkaisutaiselut kesältä 1944, joissa vihollisen hyökkäykset raskain uhrein pysäytettiin. Näiden torjuntavoittojen myötä maamme itsenäisyys ja vapaus saatiin säilytettyä. Kahden vuoden kuluttua voimme juhlistaa Suomen 100-vuotista itsenäisyyttä - Suomi sata yhdessä.

Juhlapuheen piti oikeusministeri Anna-Maja Henriksson ja hänen ansiokas puheensa on kokonaisuudessaan lehdessämme.

Onkilahden koulun 5.-6. musiikkiluokkien kuoron taidokkaat esitykset Camilla Sundbergin ja Anne Tienhaaran johdolla olivat mieluisaa kuultavaa, jota myös yleisö arvosti runsain suosiosoituksin.

Maanpuolustuskillan järjestämän isänmaallisaiheisen ainekirjoituskilpailun parhaat palkittiin stipendeillä ja nuorten puhevuorossa kilpailun voittaja Nanna Heino Vasa Gymnasium'ista esitti aineensa *Hur börjar ett krig*. Myös aine on julkaistu kokonaisuudessaan toisaalla lehdessämme.

Pohjanmaan Maanpuolustuskillan ansioristin saivat vastaanottaa Vaasan Kiltapiirin puheenjohtaja, kouluneuvos Per-Elof Boström ja diplomi-oopperalaulaja

Juhlapuheenpitäjä oikeusministeri Anna-Maja Henriksson seurassaan Pohjanmaan maakuntajohtaja Olav Järn (oik.) ja Österbottens Försvargille – Pohjanmaan Maanpuolustuskillan puheenjohtaja, professori Ilkka Virtanen.

Maanpuolustuskillan ansioristillä huomioituid Per-Elof Boström (oik.), Katariina Korkman ja Arto Lehtineva.

Katariina Korkman sekä sotilaspastori Arto Lehtineva.

Perinteiseen tapaan juhla päättyi Laivaston soittokunnan ja yleisön yhteiseen Vaasan marssiin.

ri. Oikeusministeri – Justitieministeri Anna-Maja Henriksson

Juhlapuhe – Festtal, Tammisunnuntain juhla – Januarisöndagens fest 25.1.2015

Ärade festpublik, mina damer och herrar

Tack för den stora äran att få komma och tala hit till Vasa under Januarisöndagens fest.

Arvoisa juhlaväki, hyvät naiset ja herrat

Kiitos tästä suuresta kunnianasta tulla puhumaan tänään tänne Vaasaan Tam-misunnuntain juhlaan.

Etelä-Pohjanmaalla alkoi

28. tammikuuta 1918 venäläisen sotaväen riisuminen aseista. Tässä yhteydessä voimme myös muistaa, että tänä vuonna tule kulu-neeksi 100 vuotta siitä kun ensimmäiset nuoret suomalaiset miehet hakeutuivat Ruotsin kautta Saksaan jääkärikoulutukseen. Koulutus tapahtui Lockstedtin leirillä Holsteinissa Hampurin pohjoispuolella, johon ensimmäiset suomalaiset saapuivat 25. helmikuuta 1915. Nämä isänmaalliset nuoret miehet olivat val-miita lähtemään heille ennestään tunnettomaan, monesti lähes olematon kie-litaito repussa. Heitä ohjasi kuitenkin ajatus vapaasta ja itsenäisestä Suomesta. Tasan kolme vuotta ensimmäisten suomalaisten Saksaan saapumisen jälkeen, 25. helmikuuta 1918 jääkäripataljoona nro 27 saapui

juuri tänne Vaasaan. Eli noin kuukausi Tammisunnuntain jälkeen.

Itsenäisen valtiomme alku-kaudele olivat todella vaikeat ja eheytyminen vei ai-kaa. Mutta kuten tiedämme, maamme itsenäisyys ei tänäkään jälkeen ollut itsestään selvyyttä. Sen suomalaiset saivat kokea noin kaksikymmentä vuotta myöhemmin Talvisodan syyttymisen myötä.

Näin pohjalaisesta näkökulmasta voidaan todeta, että tänä vuonna tulee myös kuluneeksi 75 vuotta siitä kun Vaasaa ja kotikaupunkiani Pietarsaarta pommi-tettiin Talvisodan aikana, vuonna 1940. Näihin tapahtumiin minulla on oman perheeni kautta muistoja. Olen myöhemmin nimittän saanut kuulla, että läheiset perheenjäseneni osallistuivat

Pietarsaaren ilmavalvontaan molempien sotien aikana.

För jämnt 75 år sedan pågick Vinterkrigets tunga strider mot en överlägsen motståndare och vår nation kämpade för sin existens. Det tidigare tudelade folket kämpade nu tillsammans för att överleva. Jag vill i detta sammanhang citera marskalk Mannerheim som i sin dagorder nr 34 vid Vinterkrigets slut skrev:

”Ni vilje ej kriget. Ni älskade freden, arbetet och framskridandet. Men kampen blev er påtvingad och i den har ni utträttat storverk för sekler framåt skola stråla på hävdens blad.”

Förhållandena vid fronten under vinterkriget, fortsättningskriget och Lapp-lands krig är något som är nästan omöjligt för oss yngre generationer att förstå. Självt har jag via min familj fått höra min fars krigserfarenheter, till exempel om slaget vid Tali-Ihantala, där han deltog. Min bror Stefan Forss skrev senare tillsammans med Benedict Zilliacus manuset till Åke Lindmans filmer Framom främsta linjen och Tali-Ihantala på basen av bl.a. min fars, Harry Järvis, Allan Finholms och andra jämnårigas berättelser.

För en vecka sedan deltog jag i Allan Finholms begravning. Finholm var en person, som jag hyste väldigt stor respekt för. Han och hans hjältedd vid Kivisalmi brofäste kan enligt mig ses som ett förkroppsligande av den österbottniska landsförsvarsviljan. Han gjorde det som måste göras och som beordrades, sam-tidigt som han inte senare ville lyfta sig själv i rampljus.

Tacksamheten till veteranaerna och deras hjältedd är enorm. Vi har haft lycka att få leva i vårt egna, fria land. I fred och i välfärd.

Sodistamme puhuttaessa on tärkeä muistaa, että miesten ollessa rintamalla myös kotirintaman piti kestää äärimmäisen vaikeina aikoinakin. Maatilan viljelyksistä tuli huolehtia, lapset oli kasvatettava ja koti piti pitää pystyssä pula-ajasta huolimatta. Tässä Suomen naiset saivat kantaa raskaan taakaan, taakan minkä he esimerkillisellä kestävyydellä hoitivat. Naisten kotirintamalla suorit-tamat uroteot olivat oma edellytyksensä

sille, että maamme selviytyi noista vai-keista vuosista. Toinen ryhmä, jonka haluan mainita, ovat ne monet lapset, jot-ka jo hyvin nuorena joutuivat osallistumaan kotirintaman töihin, esimerkiksi maalla kotitilan hoitoon.

Haluan tässä yhteydessä korostaa myös Lotta Svärd järjestön merkitystä. Jatkosodan aikana Lottina palveli noin 200 000 naista eri tehtävissä kotirintamalla, mutta myös sotatoimialueella kenttälottina. On myös hyvä muistaa, että suuri osa koko Suomen ilmavalvonnasta oli Lottien vastuulla.

Itse olen saanut tutustua Lottien perintöön oman äitini kautta. Äitini opiskeli sota-aikana sairaanhoitajaksi. Hän toimi Lottana sotilassairaaloissa Rovaniemellä, Helsingissä ja Pietarsaaressa, missä hän hoiti haavoituneita.

Tack vare krigsveteranernas, lottornas och hemmafrentens mod förblev Finland självständigt och fred uppnåddes.

Krig är till sin karaktär alltid sådana, att även om fred uppnås, så finns det en risk att fredsavtalen för med sig oskäligheter. Jag vill i detta sammanhang nämna ett sådant.

I 1944 års vapenstillståndsavtal förband Finland sig att internera de tyska och ungerska medborgare, dvs. civilpersoner, som fanns på Finlands område. Till en början lät de finländska myndigheterna bli att internera bl.a. personer med dubbelt medborgarskap och deras barn. Senare utvidgades interneringen dock till att omfatta även i Finland födda kvinnor och deras barn.

Antalet personer som internerades var 470 och huvudsakligen placerades de i interneringsläger. Interneringen pågick från hösten 1944 till mars 1946 och ännu längre för en del av de internerade. För de internerade var återvändandet till friheten bister. De fick upptäcka att deras egendom och hem hade blivit kon-fiskerade under fångenskapen. Det här var ett tungt öde för dessa personer, som inte hade gjort någonting fel. Dessa kvinnor och barn med finländsk bakgrund kan inte heller anses ha utgjort någon säkerhetsrisk för de allierade, och inte ens kontrollkommissionen

haide krävt att de personerna borde interneras.

För mig själv och Svenska folkpartiet var det viktigt att vi under denna regeringsperiod skulle ta tag i den här frågan på allvar. En bit ur vår historia, som vi inte kan vara stolta över. Föregående riksdagsperiod hade frågan aktualiserats bl.a. genom ett spörsmål av Jacob Söderman, men saken hade lämnats att bero. Som justitieminister föreslog jag efter tillräckliga utredningar, därför beredand-det av en lag för att betala ersättning till dessa civilpersoner (i praktiken de barn som då internerades) som internerades efter fortsättningskriget. Detta initiativ fick sedan stöd av de övriga regeringspartierna och en regeringsproposition kunde beredas.

Förra sommaren godkände riksdagen nämnda lag. Genom den statliga ersättningen till de internerade erkänner man att de finländska myndigheterna för-for på ett oskäligt sätt när myndigheterna internerade även kvinnor med fin-ländsk bakgrund och deras barn. Jag är glad att regeringen äntligen efter 70 år erkände denna orättvisa!

Veteranien ja vanhempien sukupolvien perintö velvoittaa! Kuten totesin aikaisemmin, meillä nuoremilla sukupolvilla on ollut etuoikeus kasvaa itsenäisessä valtiossa. Vanhempiemme ja isovanhempiemme ovat omalla kovalla työllään rakentaneet Suomeen hyvinvointiyhteiskunnan, jonka veroisia maailmassa ei ole montaa. Kaikilla on oikeus koulutukseen, joka edelleenkin on yksi maailman parhaista. Heikommasta pidetään huolta, vakavaan sairauteen sairastunut saa huipputasoin lääketieteellistä hoitoa.

On tärkeä muistaa, että sota ja jälleenrakentamisen aika merkitsi monelle sen ajan nuorelle ihmiselle omien ihmisten ja haaveiden äkinäistä loppua. Nuori nainen Mustasaarissa ehkä esimerkiksi unelmoi koulutuksesta ja urasta kan-sankoulunopettajana, mutta sota ja sen jälkeinen todellisuus tuli vastaan. Koti-la piti hoitaa, veli jonka piti ottaa tilaa hoitakseen, kaatui jatkosodan torjuntataisteluissa. Nuorelle Lapualaiselle miehelle sotavamma taas sammutti ainiaksi haaveet poliisin urasta. Tästä huolimatta he ja niin moni muu tarttuivat heti rauhan jälkeen toimeen ja osallistuivat maamme jälleenrakentamiseen. Ilman tätä ei tämän päivän hyvinvointia olisi olemassa.

Tämä on meidän keski-

ikäisten nuorempien syytä pitää mielessä, eteenkin kun ajatusmaailma nykyään usein on hyvin yksilö- ja urakeskittynyt. Nyt on meidän vuoromme vaalia ja viedä eteenpäin aikaisempien sukupolvien perintöä.

Viime vuosina olemme, vaikkakin ehkä aluksi hieman yllättyneinä, saaneet huomata, että maailma on muuttunut paljon niistä ajoista kun hyvinvointiyhteiskuntaamme rakennettiin. Mutta viimeistään nyt meidän nuorempien sukupolvien ja päättäjien on havahduttava siihen tosiasiaan, että säilyttääksemme hyvinvoinnin, meidän on oltava valmiita vaikeisiin päätöksiin ja uudistuksiin. Pohjoismaisesta hyvinvointimallista ei saa luopua, mutta siihen liittyvät rakenteet ja käytännöt on saatava ajantasaisiksi. Samalla on muistettava, että ennen kuin hyvinvointi voidaan jakaa, se tulee ensin ansaita. Maamme talous on siksi saatava taas uuteen nousuun.

Den senaste tidens chockerande händelser i Paris och runt om i världen har påmint oss om hur viktigt det är att förebygga marginalisering och radikali-sering i samhället. Den nordiska välfärdsmodellens och effektiva integrationsåtgärder för dem som flyttar till Finland är i nyckelposition här. Därför är det oerhört viktigt att vi till exempel inte prutar på jämlika utbildningsmöjligheter. En kvalitativ och för alla jämlik utbildning skapar möjligheter för en

ung män-niska att gå framåt i sitt yrkes- och övriga liv, oberoende av ekonomisk eller an-nan bakgrund. Detta skapar även en god grund för förebyggandet av utslagning.

Som justitieminister kan jag inte heller låta bli att nämna hur värdefullt det är att Finland under sin självständighet, trots mycket svåra situationer, aldrig övergett demokratin. Ifall vi granskar det förra århundradets händelser i Europa, så är det lätt att märka att detta inte alls har varit någon självklarhet överallt. Då ett krig utbrutit eller under en samhällelig kris har det ofta prutats på demokratin. I detta sammanhang vill jag citera Winston Churchill som i ett tal i underhuset sade:

”Många typer av styrelse-reformer har prövats och kommer att prövas i denna värld av synd och bedrävelse. Ingen påstår att demokrati är perfekt eller allsmäktigt. Det har sagts att demokrati är den sämsta styrelseformen som har prövats, bortsett från alla de övriga formerna som prövats genom tiderna.”

Ett oberoende och fungerande rättsväsende är en av de viktigaste grundpelarna i en demokratisk rättstat. I Finlands grundlag stadgas det om grundrättigheter, som tillhör alla medborgare. Men även den bästa av grundlagar är inte i sig tillräcklig, ifall medborgarna i praktiken inte kan åberopa sina rättigheter. I nyck-elposition med tanke på detta är ett oavhängigt domstolsväsende, där domarna kan verka och avgö-

ra utan rädsla för eventuella följder. Jag har själv som justitieminister poängterat hur viktigt det är att på lång sikt trygga en stabil och tillräcklig resursnivå för domstolarna och de övriga aktörerna inom rättsvärdens. Därför tillsatte jag tillsammans med min kollega minister Räsänen en parlamentarisk arbetsgrupp vars uppgift är att definiera målen på lång sikt och grunderna för säkerhetens och rättsvärdens resurser. Samtidigt hoppas jag att detta tema diskuteras aktivt i samband med riksdagsvalet.

Lopuksi haluan vielä todeta, että tänä vuonna tulee myös kuluneeksi 20 vuotta siitä kun Suomi vuonna 1995 liittyi Euroopan unionin jäseneksi. Tietysti poliittiset tahot Suomessa tahtovat väittää, että silloin Suomi menetti itsenäisyytensä tai osaan siitä. Itse olen eri mieltä tästä. Vuonna 1995 Suomi lopullisesti otti paikkansa Euroopan muiden maiden joukossa, paikan mihin me demokraattis-ten ja muiden meille tärkeiden arvojemme takia aina olemme kuuluneet. Uskal-lan jopa väittää, että Suomi ei koskaan ole ollut niin itsenäinen kuin tänään. Mie-lestäni myös viimeaikainen ulko- ja turvallisuuspoliittinen kehitys osoittaa, että meidän on hyvä olla osa yhtenäistä Eurooppaa.

Samalla on syytä sanoa ääneen, että ne jotka ovat olleet sitä mieltä, että vaatimus hyvästä maapuolustuskyvystä kuuluu historiaan, ovat olleet

Juhlapuheen piti oikeusministeri Anna-Maja Henriksson.

väärässä. Suomella tulee tulevaisuudessakin olla uskotava maapuolustuskyky ja maapuolustus-tahto on pidettävä korkealla. Tämän tulee edelleenkin perustua yleiseen ase-vallisuusluuteen. Mielestäni kutsunnahtaisiinkin tulevaisuudessa harkita laa-jennettävän koskemaan myös naisia. Tämä kuitenkin niin, että naisille asevellisuuden suorittaminen olisi edelleen vapaaehtoista. Uskon, että kutsuntoihin osallistuminen voisi lisätä naisten kiinnostusta

suorittaa asevellisuus. On myös ilman muuta selvää, että yhteistyötä on hyvä kehittää Ruotsin kanssa ja että avoin keskustelu myös Natosta ja mahdollisesta jäsenyydestä on tervetullut.

Haluun vielä kerran kiittää kunniaa, että saan olla täällä tänään. Toivotan teille hyvää Tammisunnuntain juhlan jatkoa! Kiitos!

Jag vill ännu en gång tacka för äran att få vara här idag. Jag önskar er en god fortsättning på Januariisöndagens fest! Tack! Kuvat R.L

Laivaston soitto-kunta musiikkimentajakapteeni Timo Kotilaisen johtamana.